עד א מיי׳ פ״ה מהלכות דעות הלכה ו טוש״ע

לעות האכנה יי פום או"ח סי' ג סעיף ב: עח ב מיי שם טוש"ע

נמ ודן ומיי׳ שסן:

עם [ד] [מיי שס]:

ה [מיי] וטוש"ע שס:

מ ז מיי פי"ג מהלי

מטמחי משכב ומושב

הלכה ב:

דעות הלי ז טוש"ע

דעות הלי ז טוש"ע

לעות יסני זי טוטיים או"ח סיי ג סעיף ח: פב ט טוטייע יו"ד סיתן שדת סעיף א [רא"ש פ"ג דמ"ק סיי קין:

פג י מיי פיה מהלכות דעות הלי ו טוש"ע אוים סי ב סעי ו בהגה: פר כ מיי שם טוש"ע אויים

:סי׳ ג סעיף יב

א) מס׳ ד״א פ״ו, ב) ומגילה כת.ו. ג) מגיגה ה:. ד) וחדר"נ פ"מ ה"ט ובד"ח פ"ו], **ה)** טהרות פ"י מ"ב. ו) שם. הספדנין שאומרים עליו שהוא לדיק. ערוך], ה) [ע"ו מו:], ע) הוריות יג:, י) [לעיל נד:],

מהפך מוליך ידו לפי טעם הנגינה

ראיתי בהוראים הבאים מארץ ישראל:

מן הנחשים ומן העקרבים ומן

המזיקין. דמתוך לניעותו מתנהג בנחת

ובשתיקה ואין הנחשים מרגישים

להתקנאות בו ואף המויקין חסין

עליו: חלומוחיו מיושבין עליו. שחין

המזיקין מבהילין אותו: **קבלה.** מסורת ומנהג שקבלנו מרבותינו

בבית הכסא: קבלה דיסורי שתיקותא.

שלא יבעט ביסורין הבאים עליו:

מרביה ליה הימרה. מגדלת לו שה

ומלמדתו שהולך עמו תמיד: שעיר.

שד של בית הכסא דומה לשעיר

ועליהם נאמר (ישעיה יג) ושעירים

ירקדו שם: אמגווא בלקנא. נותנת

אגוז בספל של נחשת ומקרקשת בו

מבית והוא נפנה כנגדה מבחוץ:

בתר דמלך. ונעשה ראש ישיבה

לריך שימור טפי מפני המזיקים

י שמתהנאים השדים בתלמידי חכמים

יותר משאר בני אדם: כוומא. חלון

כנגד מהום שהוא נפנה שם אחורי

הבית: אחורי הגדר נפנה מיד. ואין

לריך להתרחק כלום: ובבקעה. לריך

להתרחק כדי שלא ישמע חברו עטושים של מטה אבל אין נריך

להתרחק עד כדי שלא יראנו: רב

חשי אמר וכו' לה גרסינן עד לקמן

דמוקי לדחיםי בר נתן בהכי: יולחין מפתח בית הבד. משמרי טהרות

של שמן בית הבד אם הוצרכו לפנות

יולאים מפתח בית הבד ונפנין לאחורי

הגדר שלפני הפתח ואין חוששין שמא

בתוך כך יכנס עם הארץ ויגע. אלמא

נפנין לאחורי הגדר מיד: בעהרות

הקלו. בשביל שמירת טהרות הקלו

בבית הכסה: כמה ירחקו. שומרי

טהרות: כדי שיהת רוחהו. וכיון

דאינו יכול להתרחק יותר על כרחך

אם הולרך לפנות יפנה תיובתא

דאיסי דבעי שלא יראנו: דאקילו

בהו רבנן. בשביל שמירתן הקלו

בבית הכסח: אבל לדידיה חזי ליה.

אבל הוא עלמו את חברו יכול

לראות ולא ירחיק: במקום שנפנה

ביום. מתרחק מבני אדם בלילה כביום: ינהיג אדם עלמו. לפנות:

שחרית. קודם היום: וערבית.

להתרחק. אלמא אין מתרחקין בלילה:

פנו לי דוכתה. מבני חדם: כדרד שנפנה ביום. לענין פרוע טפח

וטפחיים כדאמרינן בפרקי קמאי

(פ"ג ד' כג:) ומיושב כדאמרינן לעיל:

לקרן זוים. אם יש קרן זוית סמוך לריך להסתלק שם בלילה כביום ולא

יפנה בגלוי: משמש. בלרור או

בקיסם לפתוח נקבים כדאמרינן

במסכת שבת (ד' פב.). לשון אחר

כדי שלא יהא לריך

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמַר יְיָ מִסִּינֵי בָּא וְזְרַח מִשַּׁעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מַתָּר פָּארָן וְאָתָה מֵרִבְבֹת קֹדֶשׁ מימינו אש דת למו:

לעזי רש"י

הומי"ר. למצוץ (לבלוע . על ידי שאיפה).

מוסף רש"י

וללמוד אני צריך. חולי חוכל לקיים (מגילה כח.). כדרך שנפנה ביום. שלריך דהיולא לפנות ביום לריך שיתרחק מן הדרך כדי שלא יהו אחרים רואים אותו

אחר רבי יהושע וכו'. וביהודה הוה: עד כאן. כלומר כל זה העות פניך בפני רבך שנסתכלת בכל אלו: דשח ושחק. עם אשתו שיחה בטלה של ריצוי חשמיש: ועשה לרכיו. ושימש מטחו: כדלא שריף חבשילא. כאדם רעב כמו שלא שמשת מטחך מעולם שאחה נוהג קלות ראש זה לתאוחך: שריף. הומי"ר בלע"ז: שקרובה לפה. רגילין להושיטה לפה: שקושר בה ספילין. בזרוע שמאלו: טעמי חורה. נגינות טעמי מקרא של תורה נביאים וכתובים בין בניקוד שבספר בין בהגבהת קול ובללגול נעימות הנגינה של פשטא ודרגא ושופר

אחר ר' יהושע לבית הכסא ולמדתי ממנו ג'

דברים למדתי שאין נפנין מזרח ומערב אלא

צפון ודרום אולמדתי שאין נפרעין מעומד

אלא מיושב יולמדתי שאין מקנחין בימין

אלא בשמאל אמר ליה בן עזאי עד כאן העזת

פניך ברבך א"ל יתורה היא וללמוד אני צריך

תניא בן עזאי אומר פעם אחת נכנסתי אחר

רבי עקיבא לבית הכסא ולמדתי ממנו ג'

דברים למדתי שאין נפנין מזרח ומערב אלא

רבא מקמי דהוה רישא כו' בתר דמלך עברה ליה כוותא ומנחא ליה ידא בו'. תימה דע"כ לא מלך רבא עד אחר פטירתו של אביי כדמשמע לעילי בעובדה דבר הדיה וכן בכתובות דקאמר חומה דביתהו דאביי אתיא לקמיה דרבא בסוף פרק אע"פ (ד' סה.) וזהו תימה דלעיל (ד' נו.) משמע דראה בחלום פטירתה קודם פטירתו דאביי וי"ל מכל מקום לא נפטרה עד אחר אביי:

סליקו תוספות דמסכת ברכות

מיושב ולמדתי שאין מקנחין בימין אלא בשמאל אמר לו ר' יהודה עד כאן העזת פניך ברבך אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך רב כהנא על גנא תותיה פורייה דרב שמעיה דשח ושחק ועשה צרכיו אמר ליה יידמי פומיה דאבא כדלא שריף תבשילא א"ל כהגא הבא את פוק דלאו אורח ארעא אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך יימפני מה אין מקנחין בימין אלא בשמאל אמר רבא מפני שהתורה ניתנה בימין שנאמר ימימינו אש דת למו רבה בר בר חנה אמר מפני שהיא קרובה לפה ור' שמעון בן לקיש אמר מפני שקושר בה תפילין רב נחמן בר יצחק אמר מפני שמראה בה מעמי תורה כתנאי רבי אליעזר אומר מפני שאוכל בה ר' יהושע אומר מפני שכותב בה ר' עקיבא אומר מפני שמראה בה מעמי תורה א"ר תנחום בר חנילאי כל הצנוע בבית הכסא נצול משלשה דברים מן הנחשים ומן העקרבים ומן המזיקין ויש אומרים אף חלומותיו מיושבים עליו ההוא בית הכסא דהוה בטבריא כי הוו עיילי ביה בי תרי אפי' ביממא מתזקי רבי אמי ורבי אסי הוו עיילי ביה חד וחד לחודיה ולא מתזקי אמרי להו רבנן לא מסתפיתו אמרי להו אגן קבלה גמירינן קבלה דבית הכסא צניעותא ושתיקותא קבלה דיסורי שתיקותא ומבעי רחמי אביי מרביא ליה [אמיה] אמרא למיעל בהדיה לבית הכסא ולרביא ליה גדיא שעיר בשעיר מיחלף רבא מקמי דהוי רישא מקרקשא ליה בת רב חסדא אמגווא בלקנא בתר רמלך עברא ליה כוותא ומנחא ליה ידא ארישיה אמר עולא יאחורי הגדר נפנה מיד ובבקעה כל זמן שמתעמש ואין חברו שומע איםי בר נתן מתני הכי יאחורי הגדר כל זמן שמתעמש ואין חברו שומע יובבקעה כל זמן שאין חברו רואהו מיתיבי שיוצאין מפתח בית הבד ונפנין לאחורי הגדר והן מהורִין במהרות הקלוִ ת"ש סכמה ירחקו ויהיו מהורין כִדי שיהא רואהו שאני אוכלי מהרות דאקילו בהו רבנן רב אשי אמר יימאי כל זמן שאין חברו רואה דקאמר איםי בר נתן כל זמן שאין חברו רואה את פרועו אבל לדידיה חזי ליה ההוא ספדנא דנחית קמיה דרב נחמן אמר האי צנוע באורחותיו הוה א"ל רב נחמן את עיילת בהדיה לבית הכסא וידעת אי צנוע אי לא דתניא אין קורין צנוע אלא למי שצנוע בבית הכסא ורב נחמן מאי נפקא ליה מיניה משום דתניא ״כשם שנפרעין מן המתים כך נפרעין מן הספדנין ומן העונין אחריהן יתנו רבגן איזהו צנוע ִזה ִהנפנה בלילה במקום שנפנה ביום איני יוהאמר רב יהודה אמר רב 'לעולם ינהיג אדם את עצמו שחרית וערבית כדי שלא יהא צריך להתרחק ותו רבא ביממא הוה אזיל עד מיל ובליליא א"ל לשמעיה פנו לי דוכתא ברחובה דמתא וכן אמר ליה רבי זירא לשמעיה חזי מאן דאיכא אחורי בית חבריא דבעינא למפני לא תימא במקום אלא אימא כדרך שנפנה ביום רב אשי אמר אפילו תימא במקום לא נצרכה אלא לקרן זוית גופא אמר רב יהודה אמר רב לעולם ינהיג אדם את עצמו שחרית וערבית כדי שלא יהא צריך להתרחק תניא נמי הכי בן עזאי אומר השכם וצא הערב וצא כדי שלא תתרחק משמש ושב ואל תשב ותמשמש שכל היושב וממשמש אפי' עושין כשפים באספמיא באין עליו ואי אנשי ויתיב ואח"כ משמש מאי תקנתיה כי קאי לימא הכי לא לי לא לי לא תחים ולא תחתים לא הני ולא מהני לא חרשי דחרשא ולא חרשי דחרשתא תניא

צפון ודרום ולמדתי שאין נפרעין מעומד אלא

רבינו חננאל תניא אמר ר' עקיבא נכנסתי אחר ר' יהושוע ולמדתי ממנו ג' דברים, למדתי שאין נפנין מזרח ומערב אלא צפון ודרום, וכי אין נפרעין מעומד אלא מיושב, ואין מקנחין בימין אלא בשמאל, אמר לו עד כאן בשמאר, אמו לו כו כאן העזתה פניך, אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך. וכן רב כהנא על תותי פורייה דרב (ואמ') ושמעיה דשח ושחק ועשה צרכיו כול׳. מפני מה אין מקנחין בימין, ואמרו מפני שאוכל בה וכותב בה ומראה בה טעמי קיבלה דבית . צניעותא ושתיקותא, קיבלה אמי בר נתן, נפנין אחורי גדר כל זמן שמתעטש ואין חברו שומע. בבקעה כל זמז חברו שומע, בבקעה כל זמן שאין חבירו רואיהו. מיתבי יוצאין לפתח בית הבד ונפנין אחורי גדר וטהורין, ומשני לעולם אטור להיפנות עד שיתרחק, י. ומפני מה הותרו בכאז להיפנות חוץ לפתח בית הבד ואחורי גדר, מפני הטהרות, שלא יעלימו עיין מהן, היקלו להם בצניעות בית הכסא והתירו להם בית הכטא החדרו להם להיפנות בקרוב. רב אשי אמר מאי כל זמן שאין חבירו רואיהו, דהא ר' אמי בר נתן אמ' כל זמן שאין רואה פרעו, אבל לדידיה חזי ליה. **וקימא לן** כר׳ אמי הכסא. **תניא** כשם שנפרעין הכסא. חביא כשם שנפינין מן המת כן נפרעין מן הסופדנין ומן העונה אחריהן. פירוש, כשם שנפרעין מן המת אם הוא חוטא, כך נפרעין מן הסופדנין שאומר עליו שהוא צדיק והעונין אחריהן. **תנו רבנן** איזה הוא במקום שנפנה ביום, ומקשינן איני והא רב ביממא אזיל עד מיל, ובלילה היה נפנה ברחבה להיפנות כדרך שמכסה עצמו ביום מפני בני אדם והוא צנוע. אמר רב יהודה אמר רב לעולם ילמד אדם את עצמו להיות נפנה שחרית וערבית כדי שלא יהא צריך להתרחק מן העיר.

משמש המושב שלא יהא מלוכלך ולשון ראשון הגון דא"כ למה לי משום כשפים חיפוק לי כיון שישב כבר מלוכלכים בגדיו ומה יועיל משמושו: לא לי לא לי. לא חוכלו לי: לא סחים ולא סחסים. הם שמות הכשפים העשויים ע"י תחתוניות: לא הני ולא מהני. לא כולן ולא מקלתן: לא חרשי דחרשא ולא חרשי דחרשתא. ולא מכשפות מכשף זכר ולא מכשפות מכשפה נקבה. לשון אחר לא הני ולא מהני לא יללח ולא יועיל עוד מכשפות: